

praktijk k mpas

opleidingsfase 1

2019-2020

naam student:

1 INLEIDING

In dit praktijkkompas vind je alle informatie voor studenten, mentoren en lectoren betreffende de organisatie en de inhoud van de praktijk voor de studenten van het eerste opleidingsjaar. Eerst worden de uitgangspunten die de opleiding centraal zet om de praktijk vorm te geven, toegelicht en gespecificeerd voor de praktijk van het eerste opleidingsjaar.

Daarna volgt de informatie over de praktijk van semester 1, meer specifiek over de planning, de afspraken, de opdrachten, de groeikansen en de wijze waarop studenten begeleid en geëvalueerd worden.

De informatie over de praktijk van semester 2 zal later toegevoegd worden.

2 UITGANGSPUNTEN PRAKTIJK

2.1 Uitgangspunten praktijk: algemeen

In de opleiding bachelor kleuteronderwijs Diest en Heverlee staan 3 uitgangspunten centraal die we hanteren om de praktijk vorm te geven en op te bouwen.

Het eerste uitgangspunt is het centraal stellen van het **kind**. We willen studenten vanaf de start van de opleiding leren om het aanbod en de aanpak af te stemmen op de leefwereld, behoeftes en noden van kleuters.

Een tweede uitgangspunt is het **eigen leerproces** in handen kunnen nemen. We willen studenten ondersteunen en stimuleren tot ondernemingszin en zelfsturing om zo te groeien in hun leraarschap. De complexiteit doorheen de verschillende fasen van de opleiding groeit. Dat betekent dat van studenten verwacht wordt dat ze bepaalde competenties in een opleidingsfase bewust aanpakken.

Een derde uitgangspunt is het kunnen voldoen aan **externe verwachtingen**, zoals input van de opleiding en/of verwachtingen vanuit het werkveld.

2.2 Uitgangspunten praktijk: specifiek OF1

2.2.1 *Uitgangspunt 1: kind centraal*

2.2.1.1 *Verkenningdagen*

Studenten krijgen de kans om kleuters te leren kennen a.d.h.v. observaties, meespelen, kleine gesprekjes, activiteiten uitproberen, ...

2.2.1.2 *Stage*

Studenten krijgen de opdracht om een aanbod voor te bereiden en te begeleiden dat vertrekt vanuit kennis, observatie en noden van kleuters.

Opdat studenten zinvolle en gerichte activiteiten leren voorzien op basis van interesses en noden van de kleuters, kiezen we er bewust voor om niet met een vooraf vastgelegd thema te werken. Een vastgelegd thema is dus niet het uitgangspunt voor de weekopbouw van de stage.

2.2.2 Uitgangspunt 2: eigen leerproces in handen nemen

2.2.2.1 Verkenningdagen

Studenten worden aangezet om bepaalde verplichte opdrachten, activiteiten, ... vanuit de opleiding uit te voeren i.f.v. groei en oefenkansen. Daarnaast krijgen zij de kans om zelf ook invulling te geven aan hun verkenningdagen (zie praktijkkompas – rubriek 'groei kansen') en planning. Op die manier wordt eigen initiatief met het oog op groei gestimuleerd. Daarnaast groeit, zoals vermeld hierboven, *de complexiteit doorheen de verschillende fasen van de opleiding. Dat betekent dat van studenten verwacht wordt dat ze bepaalde competenties in een opleidingsfase bewust aanpakken (cfr. Competentieprofiel OF1, praktijkwijzer).*

2.2.2.2 Stage

Studenten werken in maart en mei zelf een volledige week uit met zinvolle activiteiten voor hun kleuters. Studenten hebben hier meer vrijheid om vanuit eigen noden en mogelijkheden, en vanuit behoeften van hun kleuters, zelf invulling te geven aan hun aanbod.

2.2.3 Uitgangspunt 3: voldoen aan externe verwachtingen

2.2.3.1 Verkenningdagen

- De studenten leren didactische principes en kennis vanuit de opleiding integreren in hun klas. Deze principes zijn integraal opgenomen in de opdrachten die de studenten vanuit de opleiding dienen uit te voeren.
- De studenten leren een aantal facetten van het klasmanagement onder begeleiding van de klasmentor uitvoeren, naarmate de studenten meerdere verkenningdagen in de klas hebben gestaan.

2.2.3.2 Stage

- De studenten kunnen gedurende meerdere opeenvolgende dagen een groter volume aan activiteiten voorbereiden en realiseren op kortere termijn.
- Daarnaast groeien de studenten in klasmanagement. Ze kunnen tegen het einde van de eerste opleidingsfase een volledige week de klas overnemen.

Het spreekt voor zich dat het ontwikkelingsniveau dat we verwachten in de eerste opleidingsfase een basisniveau is, dat in de volgende jaren nog zal moeten groeien.

3 PRAKTIJK SEMESTER 1

3.1 Planning

verkenningsdag	datum
dag 1	donderdag 17 oktober 2019
dag 2	donderdag 24 oktober 2019
dag 3	donderdag 7 november 2019
dag 4	dinsdag 19 november 2019
dag 5	donderdag 28 november 2019
dag 6	maandag 9 december 2019
dag 7	dinsdag 10 december 2019
dag 8	woensdag 11 december 2019
<i>inhaaldag</i>	<i>Maandag 16 december 2019</i>

Opmerking: op **7 november 2019** (VK-dag 3) vindt er op de hogeschool een **mentorenvorming** plaats voor de mentoren die studenten uit het eerste opleidingsjaar begeleiden. We zorgen ervoor dat op dat moment een derdejaars naar de klas kan komen, zodat de klas kan overgenomen worden door de twee studenten.

3.2 Afspraken

3.2.1 Bij de start van de stage

- **Je kondigt je komst op je stageschool aan** enkele dagen voor de eerste verkenningsdag: van zodra je toestemming gekregen hebt van de opleiding telefoneer je naar je stageschool. Je meldt wanneer je voor de eerste keer stage komt doen. Je vraagt of je voordien al eens langs mag komen om kennis te maken en maakt eventueel een afspraak. Als de school niet wenst dat je voordien langs komt, check je alvast telefonisch het uur waarop de school begint. Als je met meerdere studenten in eenzelfde school stage doet, spreek je af wie telefoneert (1 student in naam van allen).
- De eerste keer dat je op de school komt, ga je langs bij de **directie** om je voor te stellen.
- Indien je geen stage doet in een co-school, vraag je aan de directie om de **stage-overeenkomst** in te vullen als dat nog niet gebeurd is.
- Je laat je **VGM-dossier** ondertekenen door de directie.
- Je stelt je voor aan je mentor en wisselt contactgegevens uit. Je gebruikt hiervoor je **persoonlijke fiche**. Zorg dat er op de persoonlijke fiche zeker je naam, een foto, adres, telefoon, mailadres, naam van STC'er en relevante persoonlijke informatie staat. Bezorg ook de brief van de opleiding aan je mentor.
- Je vult het **formulier 'referentiegegevens stageklas'** in.

- Je **checkt alle stagedagen** van semester 1 met je mentor. Als je moet inhalen, plan dan een inhaalmoment in overleg met je mentor en studentencoach. De afspraken in verband met inhalen stage vind je in de praktijkwijzer.
- Je **bespreekt** met je mentor wat je de eerste dag kan/moet doen. Doe zelf ook voorstellen aan de hand van het praktijkkompas.

3.2.2 Tijdens de stage

- Je zorgt ervoor dat je elke dag **min. 15 min voor aanvang** van de school aanwezig bent.
- Je laat elke dag je **aanwezigheidslijst** handtekenen.
- Na elke stagedag vraag je feedback/feedforward omtrent je functioneren in de klas. Je noteert deze feedback in je eigen **feedbackschriftje**. Daarnaast noteer je er ook eigen reflecties, tips, ...
- Vanaf VK-dag 3 bespreek je elke dag welke opdrachten/activiteiten je de volgende verkenningdag plant. Zo bespreek je op VK-dag 3 welke activiteiten je zal uitvoeren op VK-dag 4 enz... Activiteiten (en uren) noteer je op het **planningsdocument**.
- Per dag vul je je **praktijkmap** aan met de nodige documenten. De inhoudsopgave helpt je daarbij. Steek deze vooraan in je praktijkmap. De planningsdocumenten dienen als tussenbladen om de lesvoorbereidingen in je map chronologisch per dag te ordenen (*TIP: druk ze af op gekleurd papier*).
- Je legt je praktijkmap en je feedbackschriftje altijd op de tafel van jouw mentor zodat jouw mentor en de bezoekende lector makkelijk inzage hebben in deze documenten.
- Je spreekt ook af met je mentor of je je lesvoorbereidingen bezorgt, in functie van feedback, enkele dagen vooraleer je de activiteiten realiseert.
- Tijdens de **speeltijd** krijg je eerst de gelegenheid om het materiaal op te ruimen en/of klaar te zetten voor de volgende activiteit. Nadien kan je deelnemen aan toezicht op de speelplaats (luisteren naar de kleuters, preventief optreden, praten met kleuteronderwijzers, spel van kinderen observeren, ...).

3.3 Opdrachten

Tijdens de verkenningsdagen van het eerste semester voer je volgende opdrachten uit. Het gaat om opdrachten gelinkt aan opleidingsonderdelen.

3.3.1 Observatie-opdrachten

Onderstaande observatie-opdrachten voer je uit tijdens de verkenningsdagen. Je vindt de opdrachten op de toledo-course van Praktijk I. In de laatste kolom zie je wanneer je het kan inplannen. De schriftelijke neerslag van deze opdrachten komt in je praktijkmap, deel 3.

OPO	WAT	WANNEER
TAAL	Taal in de kleuterklas	VK-dag 1 (17 okt)
KRACHTIG KLEUTERONDERWIJS	Min. 5 keer 1 kleuter observeren vanuit Welbevinden & Betrokkenheid	Vanaf VK-dag 2 (24 okt)
BEWEGING	Beweging in de school	Vanaf VK-dag 2 (24 okt)
WISKUNDE	Wiskunde in de kleuterklas	Vanaf VK-dag 3 (7 nov)
BEELD	Beeld in de kleuterklas	Vanaf VK-dag 3 (7 nov)
WO	WO in de kleuterschool	Vanaf VK-dag 4 (19 nov)

3.3.2 Activiteiten

Onderstaande begeleide activiteiten (BA) en klassikale activiteiten (KA) voer je uit tijdens de verkenningsdagen. Je maakt voor elke activiteit een voorbereiding. Let op: tussendoortjes hoef je niet op een voorbereidingsformulier te noteren. Een fiche volstaat daarvoor. De activiteiten voor SamenSpel worden op een apart formulier genoteerd.

In je praktijkmap (deel 2) steek je achter elk planningsdocument de voorbereidingen / fiches van die dag.

OPO	WAT	WANNEER
TAAL	BA Minstens 3 verschillende prentenboeken vertellen (en indien mogelijk herhalen met ander groepje kleuters)	Vanaf VK-dag 3 (7 nov)
GROOT WORDEN	SamenSpel 5 activiteiten	<i>Opdracht 1</i> op VK-dag 4 (19 nov) <i>Opdracht 2</i> op VK-dag 5 (28 nov)

KUNSTENROUTE Beeld	BA 2 van de geziene technieken uitproberen	Vanaf VK-dag 4 (19 nov)
KUNSTENROUTE Muziek	KA 4 tussendoortjes met een lied NOOT: max. 3 tussendoortjes mag je uit de cursus Kunstenroute 1 halen. Minimum 1 tussendoortje maak je helemaal zelf. Je kiest daarvoor een lied uit Eigenwijs Digitaal (gr. 1 Of 2) of uit een liedbundel naar keuze.	Vanaf VK-dag 4 (19 nov)
BEWEGING	KA 4 tussendoortjes	Vanaf VK-dag 4 (19 nov)
WISKUNDE	KA 1 tussendoortje (ordenen) - > enkel bij 4- of 5-jarigen BA 1 BA ordenen (geïntegreerd werken bij 3-jarigen mag)	Vanaf VK-dag 5 (28 nov)
TAAL / WO	BA 2 activiteiten: spelen met materialen (vertrekkend van Taal-Materiaal) 1 activiteit: spelen met materialen (aansluitend bij de interesse van de kleuters).	Vanaf VK-dag 5 (28 nov) Vanaf VK-dag 6 (9 dec)

Bovenstaande activiteiten zijn een minimum. Je kan 1 of meerdere van bovenstaande activiteiten herhalen om jezelf meer oefenkansen te geven.

Alle activiteiten die je herhaalt, noteer je ook op het planningsdocument van die dag.

3.4 Groeikansen

Tijdens de verkenningsdagen van het eerste semester participeer je mee als klas-assistent in de stageklas. Door actief mee te draaien in een kleuterklas krijg je ervaringskansen bij zoveel mogelijk deelaspecten van het beroep. Je bepaalt zelf, in samenspraak met je mentor en eventueel met je studentencoach, wat je precies gaat doen, wanneer en op welke dag. Je keuze zal afhangen van waar je zelf aan toe bent, maar ook van wat er in de stageklas gebeurt (noden en interesses van de kleuters, de planning van de mentor, ...).

Bedoeling is dat je je eigen leerproces in handen neemt door leerkansen op te pakken en zo op eigen tempo te groeien. Ondernemingszin, engagement, leerkansen zien en grijpen, jezelf uitdagen en hiernaar werken, wordt meegenomen in de evaluatie van de praktijk.

OPDRACHT	WAT
Klasassistentschap	<ul style="list-style-type: none"> • jasjes uitdoen/aandoen, briefjes aannemen, boekentasjes legen/vullen • communiceren (kleine gesprekjes voeren) met kleuters (op de speelplaats, 's ochtends bij het binnenkomen, tijdens het spelen, ...) → Laatkomers begroeten • ouders begroeten, je voorstellen, ... • kleuters samen met de mentor ophalen in de rij → Begeleiden van de kleuters in de rij • meedoen tijdens kringactiviteiten • tijdens de speeltijden op de speelplaats aanwezig zijn → deelnemen aan toezicht in de beurtrol van de kleuteronderwijzer • helpen tijdens koek- en drankmoment → koek- en drankmomenten organiseren • helpen tijdens eten 's middags → eetmoment organiseren • helpen bij het toiletbezoek → het toiletgebeuren organiseren • klas opruimen (verfborstels uitwassen, klas uitborstelen, ...) → samen met kleuteronderwijzer het opruimen door de kleuters organiseren • materialen klaarzetten of kleuters begeleiden hierbij • Zelfredzaamheid bevorderen: ondersteunen bij schorten aandoen bij beeldende activiteiten, handjes wassen nadien, ... • aanwezigheden opnemen • heen- en weerschriftjes lezen en aanvullen • ...
Meespelen in hoeken en aan tafels	<p>o.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> • gezelschapsspel begeleiden • puzzelen begeleiden • meespelen rollenspel huishoek/winkelhoek • meespelen constructiespel bouwhoek • meespelen in de zand/waterbak • samen in boeken kijken en erover in interactie gaan met kleuter(s) in de boekenhoek • ...

Meso-Macro-niveau	<ul style="list-style-type: none">• bijwonen van oudercontact• bijwonen van teamvergadering
-------------------	--

3.5 Evaluatie

3.5.1 Student

- Je noteert in je feedbackschriftje de feedback en feedforward* van de mentor (dagelijks) en de lector (coachend bezoek). Je vult ook aan met eigen feedback/feedforward.
- Je bezorgt het praktijkverslag van de mentor, jouw feedbackschriftje, samen met de rest van je praktijkmap, aan je studentencoach op vrijdag 13 december 2019. Tip: maak vooraf een kopie van het praktijkverslag, want dat wordt door de studentencoach bewaard in jouw praktijkdossier.

3.5.2 Mentor

- De mentor geeft dagelijks feedback en feedforward* aan de student omtrent zijn functioneren in de klas.
- Op het einde van semester 1 maakt de mentor een samenvattend praktijkverslag (met sterke punten en aandachtspunten) over het functioneren van de student tijdens de verkenningsdagen van semester 1. Dit verslag wordt meegegeven aan de student tijdens de laatste verkenningsdag (11 december 2019).

3.5.3 Lector

- Tijdens één van de laatste verkenningsdagen van semester 1 (december) krijg je een coachend bezoek van een lector van de opleiding.
- Tijdens het bezoek geeft de lector feedback en feedforward* aan de student omtrent het functioneren van de student in de klas.

*Met feedback wordt aangegeven wat je goed en minder goed gedaan hebt. Feedforward richt zich op de toekomst en geeft aan hoe je het in de toekomst beter of anders kan doen.